

Ազգային իրավաբանությունը

Արցախի ձայնն ու խնդիրները՝ Ստեփանակերտում կայանալիք խորհրդաժողովում

Հուլիսի 10-11-ին Ստեփանակերտում տեղի կունենա համահայկական խորհրդաժողով՝ մասնակցությամբ 20 երկրների դեսպլոմատներ: Խորհրդաժողովում կարծարծվի երկու հիմնական թեմա՝ հայ-թուրքական հարաբերությունները և արցախյան հիմնական խնդիրները և հնարավոր զարգացումները:

«Խորհրդաժողովի նպատակն է անդրադարձնել հայ-թուրքական բանակցություններին և, դրանց համատեղման արդյունքում այն մտահոգություններին, որ կան հայ հասարակության ցրանում: Այդ թեման լուրջ դարձաբանման կարիք է զգում», երեկ ասաց Հայ դատի փոխնախագահ Կիրո Մանույանը:

Նրա խոսքերով՝ խորհրդաժողովի կազմակերպման որոշումը կայացվել է մոտ մեկուկես ամիս առաջ. եթե ավելի հետաձգվեր, աղադրում կլիներ անցկացնել, որովհետև կարծես հայ-թուրքական բանակցությունները սառել են:

«Կարծես թուրքական մեծ է լինի նախաձեռնող, մինչդեռ հստակ է, թե թուրք ֆալսաբանական վերնախավն այդ բանակցությունները երբ կսկսի», նկատեց Մանույանը՝ կարեւորելով խորհրդաժողովի դերը:

Խորհրդաժողովին կմասնակցեն արվեստագետներ, գործարարներ, մարդիկ, ովքեր այդ առնչությամբ ասելի ունեն: Անցկացվում է ԼՂՀ նա-

խագահ Բակո Սահակյանի հովանավորությամբ: Լրագրողների դիտարկմանը՝ արդյո՞հայկական լրագրողները համարժեք է ՀՀ-ի ազգային լրագրողներին, Մանույանն ասաց. «Պիտե՞ս կասնե՞ք, որ ԼՂՀ-ի ձայնը լուրջ է ավելի լսելի դառնա: Այս խորհրդաժողովի միջոցով ուսուցողությունը կկենտրոնացնենք Ստեփանակերտի վրա: ԼՂՀ-ն իր խնդիրները բարձրաձայնելու կարիք ունի»:

Երկուսը խորհրդաժողովի ընթացքում զեկուցումներով կներկայանան ԼՂՀ արտաքին գործերի նախարարը, ՀՀ արտաքին գործերի նախկին նախարար Վարդան Օսկանյանը, ՀՀ-ի ԳՍ նախագահ Արմեն Ռուսասանյանը: Հայ-թուրքական բանակցություններ թեմայով դասախոսություններ կկարդան սփյուռքահայ անվանի դասախոսներ:

Խորհրդաժողովին հրավիրված են խորհրդարանական բոլոր ուժերը, սակայն նրանց մասնակցությունը դեռևս հաստատված չէ, ՀՀ արտաքին գործերի նախարարությունը կներկայացնի փոխարտգործնախարար Շավարս Զոչաչյանը:

ՀՀ-ի և ՀԱԿ ազգային զաղափարների շուրջը հնարավոր համագործակցության վերաբերյալ Կիրո Մանույանի լուրջ հարցախոսակցությունները, անհանգստությունները նույնը չեն: Կոնգրեսը համարի է ՀՀ իշխանությունների տեսակետներին հայ-

թուրքական բանակցությունների շուրջը: Նրանք միայն ընդդիմացան լուրջաբանների հանձնաժողովի ստեղծմանը, ինչին մեծ էլ ենք դեմ: Սակայն այդ առնչությամբ մենք ավելի կոչս դիրորոշում արտահայտեցինք: Կոնգրեսի հետ մեր զաղափարների նմանություններն ավելի ինչ են, քան տարբերությունները: Ինչ վերաբերում է ԼՂՀ հարցին, ձեռնարի ենք համարում Արցախի ակտիվացումը»:

Մանույանը նկատեց, որ իրենք համակարծիք չեն իշխանությունների հետ ոչ միայն հայ-թուրքական հարաբերությունների ցրանակներում ինչպես ձեռնապահներին, այլև Արցախի հարցի վերաբերյալ օրինազանգներին: Մասնավորապես՝ Դաշնակցությանը մտահոգում են մարդկային սկզբունքները կամ ինչ-որ մի բան զիջել առանց սահմանափակումների: «Այդ սկզբունքներում կա ընդամենը խոստում: Արցախի հարցը լուրջ է կարգավորվի փոխզիջման տարբերակով, սակայն երկողմանի և համաձայն», նկատեց նա:

Անդրադարձնելով հուլիսին կայանալիք Հայաստանի, Արբեղյանի և Ռուսաստանի նախագահների մոսկովյան հանդիպմանը, Մանույանը նկատեց, որ համաձայնագրի ստորագրմամբ չի ավարտվի, սակայն չբացառեց, որ մինչև տարեվերջ համաձայնագիր կկնքվի:

ՀԱՄԱԿ ՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

«Մեր նպատակը Վաստուրականի վառ հիշատակը դառնելն է»

Հուլիսի 4-ին Ամերիկայի «Վաստուրական» հայրենակցական միության կենտրոնական վարչության, ինչպես նաև Հայաստանի «Վաստուրական» հայրենակցական միության անդամները Ծիծեռնակաբերդի հուշահամալիրում հազարավոր սուրբ մատուցեցին Հայոց ցեղասպանության անմեղ զոհերի հիշատակին:

1895-96-ին, երբ Սուլթան Համիդը սկսեց հայկական ջարդերը, վաստուրականցիները, հասկալից վաճառեցին իրենց 1000 հոգանոց խմբով փորձեցին դիմադրություն ցույց տալ թուրքերին:

«Դա եղել է 113 տարի առաջ հենց այս օրերին: Պայքարով հաջողություն ունեցանք, բայց հաջողությունները երկար չէին տևում, որովհետև թուրքերն իրենց խորամանկությամբ Վանից դուրս եկաներին ճանապարհին կոտորեցին, հիմնահատակ ֆանդեցին Սուրբ Հակոբ եկեղեցին ու եւս երկու եկեղեցիներ»,

նր՝ նա նկատեց. «Օրաման իր նախնիների սնան, ինչպես բոլոր նախնիները, խոստումներ չվեց: Այս նորոգմանը դիմելու ընդունել իր սված խոստումները. դժբախտաբար չեղավ: Ամերիկայի հայ համայնքը հուսալից եղավ իրականության մեջ: Բայց մի կողմից էլ գիտեմք, որ ֆալսաբանականությունն այնքան զորոն է, որ դժվար թե ամերիկացիները իրենց ազգային շահերը թողան, ուրիշ փոքր ազգերի մասին մտածեն: Բայց լուրջ է սիմոնի թուրքերին՝ ձանձաղել Հայոց ցեղասպանությունը, ու անդաման լուրջ է ձանձաղել, քանի որ դա հանցանք է»:

Միությունը ստեղծվել է 81-ին Աստուրականի Ազարակ գյուղում: Պիտե՞ս կասնե՞ք, որ վաղուց, մեծապես գործիչների՝ ճարտարապետ Վարդան Հարությունյանի, Ջիմ Թորոյանի, Բոյր և Եղբայր Կարո և Ժեյա Դեղձունյանների, ակադեմիկոս Ջրաբեյան Եղբայրների, Տաճաթ Թեյլեբյանի շնորհիվ:

«Ազգ»-ի հետ գրուցում լուրջում եր Հայաստանի «Վաստուրական» հայրենակցական միության նախագահ **Դավիթ Բաղդասարյանը**:

Այդ առիթով Հայաստան է ժամանել նաև Ամերիկայի «Վաստուրական» հայրենակցական միության կենտրոնական վարչության անդամներ Վարդան Թովմասյանը իր շիկունց հետ:

«Ի տարբերություն Արեւմտյան Հայաստանի այլ հայաբնակ ցրաններին, որոնք տեղահանվեցին և կոտորվեցին, վանեցիները և վաստուրականցիները կարողացան դիմակայել թեմանուն և 200 հազար զենաֆոնոն տեղափոխվեց Արեւելյան Հայաստան», նեց «Վաստուրական» միության նախկին նախագահ **Ռոբերտ Միրզոյանը**:

«Վաստուրականցիները» հանդիպեցին նաև Հայոց ցեղասպանության թանգարան ինստիտուտի սօրեն Հայկ Դեղձունյանին: Դավիթ Բաղդասարյանը թանգարանին նվիրեց լուսանկար, ինչպես նաև երեւանի ու Հայաստանի դասնակցականության վայրերի վերաբերյալ գիրք:

Վարդան Թովմասյանը խոստացավ, որ հնոթյուն դարունակող նյութեր զանգու ղեղմում դրանք կհամարվի թանգարանին:

Դավիթ Բաղդասարյանը առաջարկեց մյուս տարի հայաստանել Վաստուրականի տարի:

ՆԱԲԵ ԿՈՒՐԱՅԱՆ

Լիբանանյան «Կրեդիտ քանկը» ...

1-ին էջից
Սամվել Զոհրաբյան իր խոսքում նեց, որ երկար տարիներ բանկն իր կառիցային ավելացրել է Կառիցային հաշիվն և կարիք կար խոսքը համարում: Բանկի կառիցային փաստորեն ավելացավ 2,5 անգամ, իսկ «Կրեդիտ քանկը» հնարավորություն ստացավ իր համար ստեղծելու Լիբանան-Հայաստան-Ռուսաստան գործունեության ցրանակը:

Թարեհ Կառիցային հայանց, որ բանկի կառիցային համարման և բաժնեմասի ձեռքբերման գործընթացը կատարվեց 2 տարում: Նա նաև վաստուրականցի հայանց, որ Հայաստանի բանկային համակարգը կրողնա տարածաշրջանի ֆինանսական կենտրոնը:

Հակոբ Օստարյանն ասաց, որ իր ցանկությունն է եղել անդաման լիբանանյան ներդրում բերել Հայաստան: Նա նեց, որ այս գործընթացում իրենց օգնել են այն ժամանակ Հայաստանի ԿԲ նախագահ Տիգրան Սարգսյանը և ԿԲ ներկայիս նախագահ Արթուր Ջավադյանը: Ըստ «Ամերիկի բանկի» խորհրդի նախագահի, Հայաստանի և Լիբանանի բանկային համակարգերը միմյանց աս առն են, և երկու երկրների բանկային

«ՀԱՅ ԱՄՊԵՏ»

Միտել՝ նշանակում է ճանաչել

«Մեր կազմակերպության նպատակն է դառնալ մեկ ուղիս բնության ստեղծած տեսակ, մնալ հայ և դաստիարակությանը ձգտել մարդկային լավագույնին՝ աստեղակայանալու: Բայց մոլորակապետի և համար նախ լուրջ է ձանձաղել ինձի ֆեզ, իսկ դու քո դասնությունն ես, քո հայրենի բնությունը, քո մշակույթը, լեզուդ և սովորություններդ: Ինչպես ձանձաղել այդ ամենը. միայն այդ սովորություններով աղբյուրով, հայերեն խոսելով, ֆայելով ու մաս առ մաս ծանոթանալով հայրենի ամեն մի անկյանը, խնամելով այդ անկյունը, ֆարը, հուշարձանն ու աղբյուրը, սնկելով քո ծառը, դուրանը, անհատը, ամենքս բողբոջելով քո մասն ու տանելով հիշողություններ, աղբյուրներ ու կարոներ, որոնք զուսմարվելով անտես, անկաս թելեր կդառնան ու կկաղանկ ֆեզ հայրենիքի, կնույնացնեն ձեզ ու կմզմանեն զույնը, այն զույնը, որ մերն է համաբարհային բնադասկերում: Իսկ երբ կիսանես այդ երանգին, ինձ էլ կզարմանաս, թե որքան ես մոտեցնում աստեղակայանությանը, որին ձգտել ու ձգտում են աբխազի հնագույն ու նորագույն բոլոր ժողովուրդները», ասում է «Հայ աստեպ» հիմնադրամի սօրեն **Կարին Տոնոյանը**:

Շուտով հայանի կղառման «Հայ աստեպ» հեռուստաաղի կիսաբեզմակալի երեք արժաթե մեդալակիրները: Հիմնադրամի գրասենյակ մեր այցի ժամանակ դարձեցինք, որ նախան եզրափակիլ խաղը հաղթող թիմերը միասին կնկնեն Արցախ՝ հնգօրյա արշավի: Հուլիսի 8-ին հաղթող թիմերի հետ Արցախ կնկնեն նաև «Հայ աստեպ» այն անդամները, ովքեր կհաղթահարեն Բազրաս Ուլուքաբայանի «Ջրուղուրան», «Արցախի դասնություն» և Վլադիմիր Սեյանի «Շուրի» գրքերի բովանդակությունները հիման վրա անցկացվելիք հարցազրույցը: Ճանապարհին նրանց կմանան նաև

հեռուստաաղին մասնակցած Բերդանի, Շուրի, Ստեփանակերտի և Վանի գյուղի թիմերը: Արցախի ընթացքում հայ աստեպները կլինեն Շուրիում, կծանոթանան ազատագրման դասնությանը, կայցելեն Ստեփանակերտ, կմասնակցեն Քանախարում կազմակերպվելիք հնգօրյա բանակումին: Կլինեն Ամասա, Դանիվան, Երիցմանկուն, Գանձասար, Ծիծեռնակաբերդ վանախին համալիրներում, կայցելեն դաշտադրության բանակի որևէ զորամաս, հիմնավորց Տիգրանակերտի ղեղումների վայրում կլսեն հնագետների բացատրությունները, իսկ վերադարձին հարգանքի տուր կմատուցեն ինձնուսի ձորում զանգու Սիսիբար Ստարադեշի շիրմին և կվերադառնան երեւան՝ դասնասվելու եզրափակիլ խաղին: Սակայն ոսկե մեդալները «Հայ աստեպի» առավելագույն մրցանակը չեն լինի. գլխավոր մրցանակը ՀՀ մշակույթի նախարարության հովանավորությամբ կազմակերպվելիք յոթօրյա ուխտագնացությունն է դեղի Արեւմտյան Հայաստան, որի ընթացքում նրանք կայցելեն Անի ու Կարս, կլողանան Բերդի ջրվեժներում, մի գիշեր կանցկացնեն Աղբյուր կղզու վրա, իսկ օգոստոսի 16-ին ոսպորթիկ ուխտի գնալով Սեո Առաքելոց վանք, այնտեղ կսնեն Ասվածածնի տոնը: Այս ամենը կնկարահանվի և վերադարձից հետո կցուցադրվի որդես առանձին տեսաֆիլմ: «Պապաների հաղթահարում» աննամայ ծրագրի ցրանակներում նախատեսվում է եռօրյա արշավ Մարտինի, ՀՀ բարձրությամբ երկրորդ զագաթ Աժդահակի զագաթի նվաճում: Բացի արշավներից ու բանակումներին մասնակցելու հայ աստեպները Երեւանում երկու օր մասնակցում են ազգային երգի և դարի դարձնաբացների: Յուրահանջոր արշավի գնալիս հայ աստեպները նախ ծանոթանում են հայոց երկրի սվալ ցրանի դասնությամբ

ՆԱԲԵ ԿՈՒՐԱՅԱՆ

Թասրոն են միավորում կարգավիճակի շնորհելու հեռանկարով

Երեսնի երիտասարդական փորձարարականի պետականի կարգավիճակը՝ «Գոյին»

Հայաստանի գրողների միության Երեսնի գործող Երեսնի երիտասարդական փորձարարականի պետականի կարգավիճակը (ԵԿՊԻ) նորանաճակ սնորհ Արթուր Նալբանդյանին թասրոնի կազմը ընդունել է առանց հակադրվելու, բայց ել կատարվածը դիտարկելու որդես թասրոնը վերացնելու առաջին քայլ, հասկալու, որ եղել է մեակոյթի միավորում Հասնիկ Պողոսյանի ել փոխմիավորում Դավիթ Մուրադյանի զգուցանումը թասրոնները միավորելու փորձարարականի իրականացնելու մասին: Մինչդեռ սկյալ թասրոնը վերջին երեք ամիսներին 3 նոր մեակոյթացում է բեմադրել՝ Հակոբ Պարոնյանի «Բաղդասար Ախար» (նեժ. Արմեն Էրակյան), Պիեթր Տորինի «Վերջ վերջապետ» (նեժ. Արթուր Արվյան), Սամվել Խալաթյանի «40 or համբարնալուց առաջ» (նեժ. Ալեն Հակոբյան):

Փաստերն այս երեք «Հայելի» ակունքում մեակոյթացրեց ԵԿՊԻ փոխսնորհ **Յերմինե Վահանյան**:

«Որեւէ մեկին կատարած լալ աշխատանքի համար շնորհակալություն հայտնելու աշխատանքից հեռացնելն առնվազն անհամարժեք է, ինչը արվեց թասրոնը 5 սարի ղեկավարած Երկի Հակոբյանի հետ», - կարծիք հայտնեց Յերմինե Վահանյանը:

Թասրոնի գլխավոր արմինհարսուր **Կարեն Հովհաննիսյան** էլ ընդգծեց. «Թասրոնների բազմազանությունը մրցակցություն է ծնում ու, բնականաբար, ժամանակի ընթացքում ծնում նաեւ որակ: Մեր թասրոնը մեակոյթաց եղել է ազատ հարթակ աշխատանքի երիտասարդների համար, սակայն դա էլ առանձնապես նկատի չի առնվում: Միայն վերջին երկու տարում 30 ուսանող է զբաղված եղել մեր մեակոյթացումներում»:

25 հասնիքի ել ղեկավար կարգավիճակ ունեցող թասրոնի ղեկավարներն ու ստեղծագործական կազմը վստահ է, որ թասրոնների միավորման փորձարարականությունը սկյալ թարագայում, ամենայն հավանականությամբ միջոց է որոշ թասրական գործիչների շարունակական ղեկավարման, ավելի կոնկրետ՝ Արմեն Մազմանյանի ղեկավարած «Գոյ» թասրոնի ղեկավարած թասրոնի կարգավիճակի շնորհելու:

«Նոր սնորհն նշանակելով, որի համար նույնպես, իր խոսքով, նշանակումը անակնկալ է եղել, կիրճն էր թուլացնել թասրոնի ստեղծագործական մոտեցումները, աղաղակաբար, որ գոյությունն արդարացված չէ, կմիացնեն «Գոյին», որեղ վստահաբար ոչ թե թասրոնի ստեղծում, այլ թասրոնի կարգավիճակն են ստատում», - հավանական սցենարն այսպետք են սեմում Երեսնի երիտասարդական փորձարարական ղեկավարած թասրոնի մեակոյթացիչները:

Նրանք հավասարեց են, որ Արմեն Մազմանյանի մեակոյթաց հարթությունները ոլորտի ղեկավարանալու հետ չդիտարկել է աղիք ունեցող թասրոնի գոյության վրա:

Ե. Պ.

«Ս. Սահակ-Ս. Մեարոյ» պատվին նշաններ՝ հայագետ Արշակ Մադոյանին ել երգեհոնահար Վահագն Սամբոյցյանին

Սայր աթոռ Սուրբ Էջմիածնում ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին երկրորդի հանդիսարդեսությունը սեղի է ունեցել հայագետ **Արշակ Մադոյանի** ել երգեհոնահար **Վահագն Սամբոյցյանի** մեծարման հանդիսությունը: Հայրենիքին, հայ մեակոյթացն ել Հայ առաքելական եկեղեցուն բերած ծառայությունների համար Հայրաղեսական կոնգրակով նրանք արժանացել են Հայոց եկեղեցուն «Ս. Սահակ-Ս. Մեարոյ» դասված բարձր Բանանին:

Խոսն **Պետրոս Հովհաննիսյանը** ընդգծելով. «Մադոյանի մեակոյթացն հայ մեակոյթացն ել հայ մասնագետությանը հիմնական մեծարելի է»:

«Ուրախություն է Հայրաղեսական համար բարձր գնահատանքի արժանացնել Ձեզ՝ հայագետությանն ու հայ գրականությանը արգասավոր ծառայություն մատուցած մեակոյթացի հայրաղեսական երկարամյա Ձեր գործունեությունը ել երախտարման՝ Ձեր վաստակը, որ արդուն է անխոնջ գիտնականի արժանիքը»:

Հանդիսությունը ընթացքում նշանակալի երգեհոնահար Վահագն Սամբոյցյանի կյանքին ել գործունեությանն անդրադառնալով կոնգրակոսը, կոնգրակոսագետ **Արթուր Կահնազարյան** ասել է. «Խորհրդային սարիներին Վահագն Սամբոյցյանի խիղճությունը շնորհակալ եկեղեցունց դուրս բազմաթիվ երաժշտանքներ հաղորդ դարձան հայ հոգեւոր երաժշտությանը ել Հայոց եկեղեցուն անմահ գանձերին: Մեծարյալի մանկավարժական բեղուն գործունեությունը Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայում նույնպես գնահատելի վաստակ է»:

Հայագետ Արշակ Մադոյանի անցած ուղին մեակոյթացրեց Գեւորգյան Հոգեւոր մեմարանի դասա-

րիների անդուլ ու ջանաղիք աշխատանքին», ասված է Արշակ Մադոյանին ուղղված հայրաղեսական կոնգրակով:

Վահագն Սամբոյցյանին ուղղված Սրբատա կոնգրակում ասված է. «Ձեր կյանքը ամբողջական մեակոյթացն ու ծառայություն է երաժշտական արվեստին: Ուրախ ենք հաստեղծել, որ Ձեր կատարումներն հասնակ սեղ են գրավել հայ հոգեւոր երաժշտության գանձերը: Այսօր էլ, ասնայալի սարիներ անց հայրաղեսական հիեոդության մեջ թարմ են աղաղակաբար երգուղի Լուսինե Զարայանի հետ Ձեր համատեղ ելույթները՝ անկրկնելի տղայությունները»:

Ե. Պ.

Տարգանքի տուրք Ալան Հովհաննեսին

Առիւնգոսն փորձը (Վիդիմիայի նախագ, ԱՄՆ) հարգանքի տուրք է մատուցել իր ամենանշանակալի գրականին՝ մեծ կոմպոզիտոր **Ալան Հովհաննեսին** (1911-2000) ել մայիսի 17-ը հռչակել է «Ալան Հովհաննեսի օր»:

Բացի դրանից, Հիեասակի հանձնարարումը մայիսի 20-ին նույն փորձը կենտրոնում կատարել է կոմպոզիտորի հուշարձանի բացումը: Հանդիսավոր արարողությանը ներկա են գտնվել դաշնական անձինք ել հանրահայտ գործիչներ:

Ալան Հովհաննեսի հիեասակին մեակոյթացն միջոցառումների շարքը սկսվել էր 2008-ի հոկտեմբերի 5-ին Հայկական մեակոյթացին հաստատությունում կազմակերպված մի համերգով:

Կոմպոզիտորի 2-րդ սիմֆոնիայի («Բուր մարդիկ եղբայրներ են») անվանումը կարգախոս դարձրած մի մրցակազմ է անցկացվել մայիսին՝ Մոնթրեալում (Նյու Հեմփշիր) դեղի Առիւնգոսն:

Մայիսի 17-ին Առիւնգոսնի փորձարարականում սեղի է ունեցել մեակոյթացին համերգ (դիրժոր՝ Պասկալյա Տաստան, դաշնակահարներ՝ Մարին Բերկովսկի ել Անի Հովսեփյան):

Ալան Հովհաննեսը մեծացել է Առիւնգոսնում: Արդեն միջնակարգ դպրոցում սովորելու սարիներին հորինել է երկու օղիեր են այլ ստեղծագործություններ: Ավելի ուշ գրել է 67 սիմֆոնիա ել հարյուրավոր այլ երկեր: 1991-ի հոկտեմբերին նշանակալի «Զարնեզի հողում» նշվել է նրա 80-ամյակը աշխարհի բոլոր կողմերից եկած երաժիշտների, կոմպոզիտորների, դիրժորների մասնակցությամբ:

Ենթադրվում է, որ Ալան Հովհաննեսի հիեասակին մեակոյթացն միջոցառումները կատարակվեն մինչեւ 2011 թվականը՝ նրա ծննդյան 100-ամյակի տարին:

Պ. Բ.

Սոցիալ-սնեսագիտությանը հուզող հարցերի դասախանք՝ Հակոբ Գազարյանի նոր գրքում

ԱՄՆ-ում (Լոս Անջելես) բնակվող Հակոբ Գազարյանը, որն ավարտել է ԵՊՀ ֆիզիկայի ֆակուլտետը ու հնագետ էլ այդ մասնագիտությամբ, նաեւ ուսուցիչ է, դոկտոր, փիլիսոփա: Հայրենի երկրի սոցիալ-սնեսագիտության գաղափարները աշակերտելու նպատակով, մոտ 30 սարի ընդմիջումներով աշխատել է, ուսումնասիրել ու գրել մի Եւրոպայում աշխատանքային, աշակերտել ել խորհրդանշան բարեկամ Վարդերես Կարապետյանի շնորհով: Ել ահա օրես «Չանգակ»-ը հրատարակել է Հակոբ Գազարյանի «**Օգակարության ժամանակի ել սնեսական նպատակի ընդհանուր տեսություն**» գիրքը, որը փորձում է բավարար չափով դասկերտանալ սոցիալ-սնեսագիտությանը հուզող հիմնահարցերի մասին:

Գրքում ընդգրկված են սոցիալ-սնեսագիտության (us) գաղափարները ել հիմնական ուղղությունները՝ կրոնական ել գիտական: Այս գիրքը կարող է օգակար լինել ինչպես սնեսագետների, այնպես էլ այլ մասնագիտության սեր մարդկանց համար ել ծառայել որդես ուսումնամեթոդական ձեռնարկ՝ բոլորի ուսանողների համար:

Գիրքը բաղկացած է հինգ գլխից, որից յուրաքանչյուրում հստակ նշված են «Անհատի ճանաչողություն», «Անհատի ճանաչողության հասկացություն», «Տնեսական նպատակի տեսություն», «Անհատի ճանաչողության դարձ վերադարձություն» ժամանակակից, նոր փորձարարական տեսությունները: «Մարդիկ սարքեր, ոչ միանման սուբյեկտիվ, սակայն, առանց բացառության միեւնույն օբյեկտիվ նպատակն են հետադարձում, անկախ նրանից, գիտակցում են այս նպատակը, թե ոչ: Մարդկային հասարակությանը որդես ամբողջի ել դրա յուրաքանչյուր անդամի գոյության գաղափարը մարդկանց օբյեկտիվ նպատակների համաձայնության մեջ է, ընդ որում մարդու գոյության օբյեկտիվ նպատակը հաճույք կամ դարձաբերում չէ, այն դարձաբերություն է», ահա այսպես է ավարտում իր աշխատությունը հեղինակը:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Անձեւ Տիրասուրյանը փորձում է ինֆուուուուս լինել

Երկար ժամանակ հանրահայտ երգիչների ել խմբերի հետ, ինչպիսիք են Բյուրկը ել «Դրբի Պրոջեկթը», համագործակցելուց հետո, Անձեւ Տիրասուրյանը (22 տարեկան) փորձում է ինֆուուուս լինել, գրում է թմուս Նեոլ «Անձեւի միտք սիեթեթթթ» շարքաթթթթում: Նա վերջերս թողարկել է իր ամուսնով սեփական երգերը դարձնակող առաջին խոսակալառակը, որն անվանել է «Mind Raft» (բանակալության լաս):

«Այդ երգերում միախառնված են էլեկտրոնային ել միջին արեւելյան երաժշտությունը: Ես սիրում եմ դարձնակալական երաժշտությունը ել ընդհանրապես միջին արեւելյան երաժշտության էլեկտրոնային մրթությունները: Հայկականը դեռեւս ծանոթ չէ, սակայն սկսել եմ բացահայտել ինձ համար հայկական երաժշտության գաղափարները», նշել է Անձեւ Տիրասուրյանը, որը ծնվել է Սակրամենտոյում: Տասնվեց տարեկանից նվագել է սարքեր երաժշտական գործիքների վրա: Հայրը ջազային ժամրի երաժիշտ է:

«Տիրասուրյան ազգանունը Եւրոպայում անհայտ էլ չափով խորհրդանշել ել հարցեր սալ, չնայած վստահ եմ, որ նրանցից էլ երկին է հայտնի Հայաստան երկրի անունը», ասում է Անձեւը, որն ինձն էլ նոր-նոր է սկսում հայտնաբերել իր ակունքները:

Տ. Ս.

Ազգավորի հրաժեշտը բեմին՝ Կարթագենում

Հուլիսի 21-ին Թունիսում կայանալու է աշխարհահռչակ Եւրոպայի Ազգավորի հրաժեշտի համերգը: Այն սեղի կունենա Կարթագենի միջազգային փառասնի շրջանակներում:

Ազգավորն այս մասին հայտնել է Թունիսի Assabah թարթերականին սկսած հարցազրույցում ու փաստել. «Ինձ համար մեծ երջանկություն է բեմին հրաժեշտ սալ Կարթագենում, որը փորձարարության, դասնության ու հավերժի խորհրդանշի է»:

Ե. Պ.

Մերգեյ Խաչատրյանը Մեն-Դենիի փառասնում

Տաղանդավոր ջութակահար Մերգեյ Խաչատրյանը Փարիզում այս տարվա ամբողջի սկզբներին արդեն ելույթ էր ունեցել Շանգիլգեի թասրոնի բեմի վրա: Փարիզի ել Եւրոպայի երաժշտանք հանրությունը ընդամենը երկու ամիս անց՝ հունիսի 18-ին հնարավորություն սացավ կրկին ունկնդրելու նրան, այս անգամ՝ Փարիզի արվարձան Մեն-Դենիի փառասնում: Այդ հեղինակավոր երաժշտական փառասնը 2009-ին անցկացվում է 40-րդ անգամ:

Մեն-Դենիի փառասնում այս տարի տեւում է հունիսի 7-ից մինչեւ հուլիսի 7-ը: Ինչպես փառասնը եղել է անցյալում, այս անգամ ես փառասնը միավորում է երաժշտական սարքեր ժամրեր ու ոճեր՝ դասական երաժշտություն, ջազ, աշխարհի ժողովուրդների երաժշտություն ել թասրոն:

Փառասնի սնորհն **ժամ-Պիեթր Լո Պավելը** միջոցառումն նպատակներն է համարում գեղարվեստական ամենաբարձր մակարդակով երաժշտության մատուցումը լայն հասարակությանը, նորանոր երաժշտական կյանքում երիտասարդների ներգրավումը ել արդի աշխարհում փառասնի առջեւ նոր հեռանկարներ:

Փառասնի սնորհն **ժամ-Պիեթր Լո Պավելը** միջոցառումն նպատակներն է համարում գեղարվեստական ամենաբարձր մակարդակով երաժշտության մատուցումը լայն հասարակությանը, նորանոր երաժշտական կյանքում երիտասարդների ներգրավումը ել արդի աշխարհում փառասնի առջեւ նոր հեռանկարներ:

Տ. Ս.

ԱԶԳ

Մարզայական

Լեւոն Արոնյանն աշխարհում 4-րդ վարկանիշն ունի

Ֆինգ հայ շախմատիստներ 100 ուժեղագույնների ցանկում

Եռանյակը մեկ ՖԻԴԵ-ն հրապարակում է աշխարհի ուժեղագույն շախմատիստների վարկանիշային ցուցակը: Հուլիսի 1-ի դրությամբ հայ շախմատիստների առաջատար Լեւոն Արոնյանը 2768 վարկանիշով զբաղեցնում է 4-րդ հորիզոնականը: Նախորդ ցուցակի համեմատ Լեւոնը իր վարկանիշը ավելացրել է 14-ով և առաջադիմել 2 հորիզոնականով: Այժմ հայ գրոսմայստերն իր վարկանիշով զիջում է միայն Վենիսին Թոփալովին (2813), աշխարհի չեմպիոն Վիվանաթան Անանյանին (2788) և Նորվեգացի Մագնուս Կարլսենին (2772):

Որոշ առաջընթաց է ունեցել Գաբրիել Սարգսյանը՝ վարկանիշը ավելացնելով 7-ով (2667): Երես է, նա մեկ հորիզոնականով նահանջել է և զբաղեցնում է 64-րդ տեղը: Հայաստանի չեմպիոն Արման Փաշինյանը վասթարացրել է ցուցանիշները: Նա վարկանիշը նվազեցրել է 5-ով (2650) և 71-րդ տեղից նահանջել 84-րդ հորիզոնական:

Իր ցուցանիշները զգալիորեն վասթարացրել է նաև ուկրաինացի

գրոսմայստեր Վասիլի Իվանչուկը: Նա վարկանիշը նվազեցրել է 43-ով (2703) և 12-րդ տեղից նահանջել է 30-րդ հորիզոնական: Սակայն 40-ամյա Իվանչուկը նախկինի դեպքում աշխարհի ուժեղագույն շախմատիստներից մեկն է և դա նա աղյուսակի վերջին տասնականն է: Քաղաքացիական պատերազմից հետո նա փախել է Ռուսաստանից և ապաստան է գտել Իտալիայում: Նա վարկանիշը (2687) ավելացրել է 33-ով և 74-րդ տեղից հանգրվանել է 42-րդ հորիզոնականում:

Վրացացի Վախթանգ Լափաշվիլին (2687) 64 կետով զբաղեցնում է 2-րդ հորիզոնականում զբաղեցնող Համրի Կոնոնովին: 3-րդ տեղում 15-ամյա չին շախմատիստի Հուու Իֆանն է (2584): Լավագույն սասնյակում են նաև Ժառ Գոնես (2544), Աննա Մուզիչուկ (2542), Տասյանա Կոսիցեց (2539), Նանա Ջագոնիան (2536), Անտոնետա Սեֆանովան (2535), Մարի Սեբազ (2531) և Պիա Կրամլինգը (2525):

Հայաստանն ուժեղագույն շախմատիստների ցանկում ներկայացնում են Էլինա Դանիելյանն ու Լիլիթ Մկրտչյանը: Էլինան 2502 վարկանիշով 14-րդ տեղում է, իսկ Լիլիթը 2467 վարկանիշով զբաղեցնում է 26-րդ հորիզոնականը:

Մինչև 20 արեական աղջիկների և տղամանիկների լավագույն ֆասնյակում Հայաստանը ներկայացուցիչ չունի: Պասանիների դասակարգման ցուցակը 2772 վարկանիշով գլխավորում է 19-ամյա Մագնուս Կարլսենը, որին հաջորդում են նաև հասակակիցներ, ուկրաինացի Սերգեյ Կարյակինը (2717) և ֆրանսիացի Մախիմ Վաչե-Լագրավը (2703):

Աղջիկների առաջատարն է 15-ամյա գրոսմայստեր Հուու Իֆանն (2584): Լավագույն տղայակում են նաև Սլոյվենիանի ներկայացուցիչ Աննա Մուզիչուկը (2542) և ուկրաինացի Կասերինա Լահնոն (2481):

ՖԻԴԵ-ն նաև դասակարգում է երկրները՝ հաշվի առնելով 10 լավագույն շախմատիստների միջին վարկանիշը: Այդ ցուցանիշով Հայաստանը 2628 վարկանիշով 8-րդն է: Ցուցանիշի ամփոփոխ առաջատարն է Ռուսաստանը (2727): Հայաստանին զերազանցում են նաև Ուկրաինան (2688), Իսրայելը (2648), Չինաստանը (2643), Ադրբեջանը (2642), ԱՄՆ-ն (2641) և Ֆրանսիան (2630):

Ֆեդերերը գերազանցեց Փիթ Սամփրասի ռեկորդը

Շվեյցարացի թենիսիստ Ռոջեր Ֆեդերերի հաղթանակով ավարտվեց թենիսի Ուիմբլդոնի տղամարդկանց մրցաշարը: Եզրափակիչում նա բավական դժվարին ու համառ պայմանում առավելության հասավ ամերիկացի Էնդի Ռոդիկի նկատմամբ: Հաղթողին որոշելու համար հարկ եղավ կորուստ 5 խաղափուլ անցկացնել: Առաջին ավարտվեց Ռոդիկի հաղթանակով (7-5), հաջորդ երկու խաղափուլերում Ֆեդերերը ռեանձի հասավ (7-6, 7-6): Սակայն 4-րդ խաղափուլում Ռոդիկը հավասարեցրեց հաշիվը (6-3): Ամեն ինչ որոշեց 5-րդ խաղափուլում, որը տևեց 92 րոպե: Դա յուրօրինակ ռեկորդ է: Իսկ ընդհանուր մրցախաղը տևեց 5 ժամից ավելի, ինչը Ուիմբլդոնի մրցաշարերի յուրօրինակ ռեկորդ է: 5-րդ խաղափուլում ավարտվեց 16-14 հաշվով:

Իսկ գլխավոր ռեկորդը սահմանեց Ռոջեր Ֆեդերերը: Նա «Մեծ սաղավարտի» մրցաշարում 15-րդ հաղթանակը տոնեց և գերազանցեց լեգենդար Փիթ Սամփրասի ռեկորդային ցուցանիշը: Վերջինս դասավորվել էր յուրերկու օրվա ընթացքում և զբաղեցնում էր 15-րդ հորիզոնականը, որի ավարտից հետո իր կարծիքն էր հայտնել. «Հարկավոր է արժանի մասնակցել Ռոջեր Ֆեդերերին, որը հաղթել է «Մեծ սաղավարտի» բոլոր չորս մրցաշարերում, ընդհանուր առմամբ Երես է և 15 մրցանակ: Ես նրան հռչակավոր մարզիկների Երես են դասում: Ֆեդերերը դեռևս երիտասարդ է, 27 արեական է և առաջիկայում հնարավորություն ունի ավելացնելու իր շիջողների ցանկը: Եթե առողջությունը նրան չհավաճանի, ապա «Մեծ սաղավարտի» մրցաշարերում Երես մրցանակների ցանկը կարող է հասցնել 18-19-ի: Այդ տղան լեգենդ է, այժմ նա սրբափայլ է»:

Ռոջեր Ֆեդերերը 6-րդ անգամ հաղթող ճանաչվեց Ուիմբլդոնի մրցաշարում և կրկին գլխավորեց թենիսիստների համաշխարհային դասակարգման ցուցակը՝ Երես ընթացքում Ռաֆայել Նադալին: Վերջինս վնասվածքի դեպքում չմասնակցեց մրցաշարին: Ընթացիկ մրցաշարում Ֆեդերերը «Մեծ սաղավարտի» մրցաշարում իր 2-րդ հաղթանակը տոնեց: Մինչ այդ նա հաղթող էր ճանաչվել «Ռոլան Գարոսում»: Նեյն, որ Ֆեդերերի ռեկորդը գերազանցելու Երես դժվար կլինի, քանի որ գործող թենիսիստներից լավագույն արդյունքն ունեցող Ռաֆայել Նադալն առայժմ 6 անգամ է հաղթողության հասել «Մեծ սաղավարտի» մրցաշարերում:

Կանանց մրցաշարի եզրափակիչը վերածվել էր ամերիկացի թենիսիստուհիներ Սերենա և Վիյոնա Ուիլյամս ֆուրերի մրցակցի: Հաղթողությունն ուղեկցեց կրսեր ֆրոջը՝ Սերենային (7-6, 6-2), որը 3-րդ անգամ հաղթող դարձավ Ուիմբլդոնում: Նախկինում նա հաղթողության էր հասել 2002-ին և 2003-ին: «Մեծ սաղավարտի» մրցաշարում դա Սերենայի 11-րդ շիջողն էր: Հեաֆրական է, որ վերջին 10 արեակներին Ուիմբլդոնում 5-րդ անգամ էին եզրափակիչում մրցում Ուիլյամս ֆուրերը: 2000 և 2008-ին հաղթել էր Վիյոնը: Ավանդույթի համաձայն Ուիլյամսների հայրը՝ Ռիչարդը ներկա չէր իր դուստրերի 21-րդ հանդիմանը, որում 11-րդ անգամ հաղթեց Սերենան: Փոխարենը օթյակից մրցախաղին հեռու էր նրա նախկին կինը՝ Օրասենը:

Ի դեպ, կանանց զուգախաղում Ուիլյամս ֆուրերը լավագույնը ճանաչվեցին՝ հաղթելով Սեսուր-Սաթա Երկային (7-6, 6-4): Տղամարդկանց զուգախաղում հաղթողությունն ուղեկցեց Նեսոն-Չիմոնոյի զուգուհին, որն առավելության հասավ Բրայան Երբայրների նկատմամբ:

Սյուզի Քենսիկյանը դառնում է իր շիջողների

Պրոֆեսիոնալ շիջողուհի հայ բռնցքամարտիկուհի հաղթանակով Երես արեակներին շիջողուհի Սյուզի Քենսիկյանը: Սյուզին վաստակեց 21-ամյա Սյուզի Քենսիկյանը: WBA-ի և WIBF-ի վարկանիշով զերթեթևագույն ֆաշային կարգի աշխարհի հայ չեմպիոնուհին արգենտինացի Կարոլինա Գալթի հեռ մեծամարտում մեծ առավելություն ուներ: Սյուզին վաստակեց անցկացրեց մեծամարտը՝ ստիպելով մրցակցուհուն մտածել միայն դաժնամարտության մասին: Նրա դիմումը հարվածները նոտարակալ էին հասնում մեծացնելով վաստակած միավորների ցանկը: Ի վերջո, երբ մրցակցուհուն էլ միևնույն 100-90 հաշվով հաղթանակը շիջողուհին Սյուզի Քենսիկյանին: Հնդկացի մարզուհին Պրոֆեսիոնալ շիջողուհի, իսկ հերթական հաղթանակը նրա համար հո-

բեյանական է՝ 25-րդը: 32-ամյա արգենտինացի մարզուհին 2-րդ անգամ շիջող թողեց դարձած: Նրան հաջողվել է 15 մեծամարտում հաղթող ճանաչվել:

Շախմատիստներն ավարտեցին մրցակցերը

Ջերմուկում ավարտվեց շախմատի Կարեն Ասրյանի հուշամրցաշարի հաղթող ճանաչվեց միջազգային վարդես Լեւոն Քաբուջյանը: Նա 9 հնարավորից վաստակեց 7 միավոր և լրացուցիչ գործակիցներով զերազանցեց նույնիսկ արդյունքի հասած մրցաշարի միակ գրոսմայստեր Սամվել Տեր-Սահակյանին: Ավարտվեց 2,5 միավոր: Նա հաղթեց Հակոբ Վարդանյանին ու Հովհաննես Քաբուջյանին, ոչ-ոքի ավարտեց դարձած Արման Հայրապետյանին հեռ: Տեր-Սահակյանը հաճախում է կնքել Հովհաննես Քաբուջյանի և Հովհի Հայրապետյանի հեռ և հաղթեց Եղուար Մնացականյանին: 6,5-ական միավորով 3-4-րդ տեղերը բաժանեցին Հովհաննես Քաբուջյանն ու Եղուար Մնացականյանը: 6-ական միավորով մրցաշարն ավարտեցին Արման Հայրապետյանը, Հովհի Կարաբորոյանը, Վարդան

Խոջայանն ու Հովհի Հայրապետյանը: Վերջնագիծը հասեց նաև Ջերմուկում ընթացող շախմատի միջազգային դասակարգման մրցաշարը: Մինչև 16 արեակների մրցաշարի հաղթող ճանաչվեց Հովհի Պաղիկյանը, որը 9 հնարավորից վաստակեց 7 միավոր: Ավարտվեց 5 արեակների մրցաշարը՝ Կերոնուհի հաղթողությունն ուղեկցեց միայն Հովհի Պաղիկյանին, որը դարձավ մրցաշարի հաղթող: Մինչև 12 արեակների մրցակցուհուն 7-ական միավորով հաղթող դարձան Կարեն Հովհաննիսյանն ու Արեն Աղաջանյանը, իսկ 10 արեակների մրցաշարում 5-ական միավոր վաստակեցին ռուսաստանցի Նիկոլայ Գոլիկովն ու Միխայիլ Մկրտչյանը:

Մարկոսը կրկին խաղադաժն է դարձնում

Ինչդեռ տեղեկացրել ենք, քաղաքացի Մարկոսն այսուհետև հանդես է գալու երկրի չեմպիոն «Փյունիկի» կազմում: Մարկոսի դասակարգի ժամկետն «Արարաթ» հեռ լրացել է հունիսի 30-ին, ուստի նա ազատ ֆուտբոլիստի կարգավիճակ էր ստացել և իրավունք ստացել հայտավորվել «Փյունիկում»: Իր նոր թիմում Մարկոսը հանդես կգա 8 համարի մարզադաժնով: Բացառված չէ, որ «Արարաթ» հեռ այսօր կայանալի 11-րդ տուրից հեռազգված խաղում Մարկոսը խաղադաժն է դարձնում: Նա Հայաստանի առաջնություններում հանդես է եկել 2006-2008-ին «Արարաթի» կազմում և դարձել է 44 գոլի հեղինակ: «Արարաթ» կազմում հայտավորվել է Լիբանանից վերադարձած Արկադի Չիլիմզարյանը, որն իրավունք ունի մասնակցելու այսօրվա հանդիմանը:

Գործունեություն է երկրի խախտություն

Գործունեություն մեկնարկել է շախմատի ավանդական մրցաշարը 6 ուժեղագույն գրոսմայստերների մասնակցությամբ: Երկու Երես անցկացվող մրցաշարում մրցակցուհին ընթացքում մրցակցուհին Կարլսենը (2772), ռուսաստանցիներ Դմիտրի Յակովլենկոն (2760) ու Վլադիմիր Կրամնիկը (2759), հունգարացի Պետր Լեկոն (2756), ֆրանսիացի Եթեն Բաֆրն (2721) և Գերմանիան ներկայացնող Արկադի Նայդիլը (2697): 4 տուրից հետո արդյունքով 2,5-ական միավորով գլխավորում են

Կրամնիկն ու Կարլսենը: Նրանց միջև 3-րդ տուրում կայացած դարձած ավարտվել է ոչ-ոքի: Կրամնիկը հաճախում է կնքել նաև Լեկոնի և Բաֆրնի հեռ, հաղթել է Նայդիլին: Կարլսենը միակ հաղթանակը տոնել է մեկնարկային տուրում՝ դարձաբաժնի մասնակցով Յակովլենկոյին, իսկ Լեկոնի և Բաֆրնի հեռ դարձաբաժնում խաղող դաժն է կնքել:

Յակովլենկոն, Լեկոն ու Բաֆրն վաստակել են 2-ական միավոր: Արդյունքով մեկ միավորով եզրափակվում է Նայդիլը:

Կարգին Իրանի ֆուտբոլիստների հեռ

Հուլիսի 6-11-ը ֆուտբոլի Իրանի մինչև 16 արեակների հավաքականն ուսումնասիրողական հավաք կանցկացնի Երեսում՝ հանգրվանելով «Ռեֆին» հյուրանոցում: Հավաքի ընթացքում հուլիսի 8-ին և 10-ին իրանցի ֆուտբոլիստներն ընկերական մրցախաղեր կանցկացնեն Հայաստանի մինչև 16 արեակների հավաքականի հեռ: Խաղերը տեղի կունենան «Փյունիկի» մարզադաժնի խաղադաժնում, ժամը 19-ին:

